

Bir uruş gutarsa, ýene biri başlaýar

Category: Kitapcy, Publisistika

написано kitapcy | 25 января, 2025

Bir uruş gutarsa, ýene biri başlaýar BIR URUŞ GUTARSA, ÝENE BIRI BAŞLAÝAR

«Uruşlar birnäçe sebäpleriň netijesinde orta çykýar, ýöne munuň esasy sebäpleriniň biri-de – urşy halaýanlaryň barlygydyr».

1975-nji ýylyň aprel aýynda Birinji we Ikinji jahan uruşlaryndan soňky XX asyryň iň ýaman uruşlary soňlandy. Wýetnam urşunda 3 milliondan gowrak adam wepat boldy we Hytaý-hindi ady bilen tanalýan Demirgazyk Wýetnam, Günorta Wýetnam, Lagos, Kamboja oda berildi.

Amerikanlar dünýäniň çar künjünde teleýaýlymlar arkaly görkezilen bu uruşdan masgaraçylykly ýagdaýda çykan bolsa, Demirgazyk Wýetnamy goldan Sowet Soýuzy üstün çykdy. SSSR-iň dünýädäki abraýy we harby güýjuniň şan-şöhraty artdy.

Şol aýyň içinde, ýagny, 1975-nji ýylyň aprel aýynda perdäniň aňyrsynda we öñünde ABŞ-dyr Sowet Soýuzynyň başyny çekýän bir topar halkara we arap güýjuni-de öz içine alýan Liwan graždanlyk urşy başlady.

Ykbalyň geň-taňsylygymy, töötänligimi ýa-da tragediýasymy, belli däl, wýetnam urşy gutaranda liwan urşy başlany bilenem oňmady. Şol bir wagtyň özünde Saýgondaky amerikan ilçisi Beýruta ilçi edilip ugradyldy.

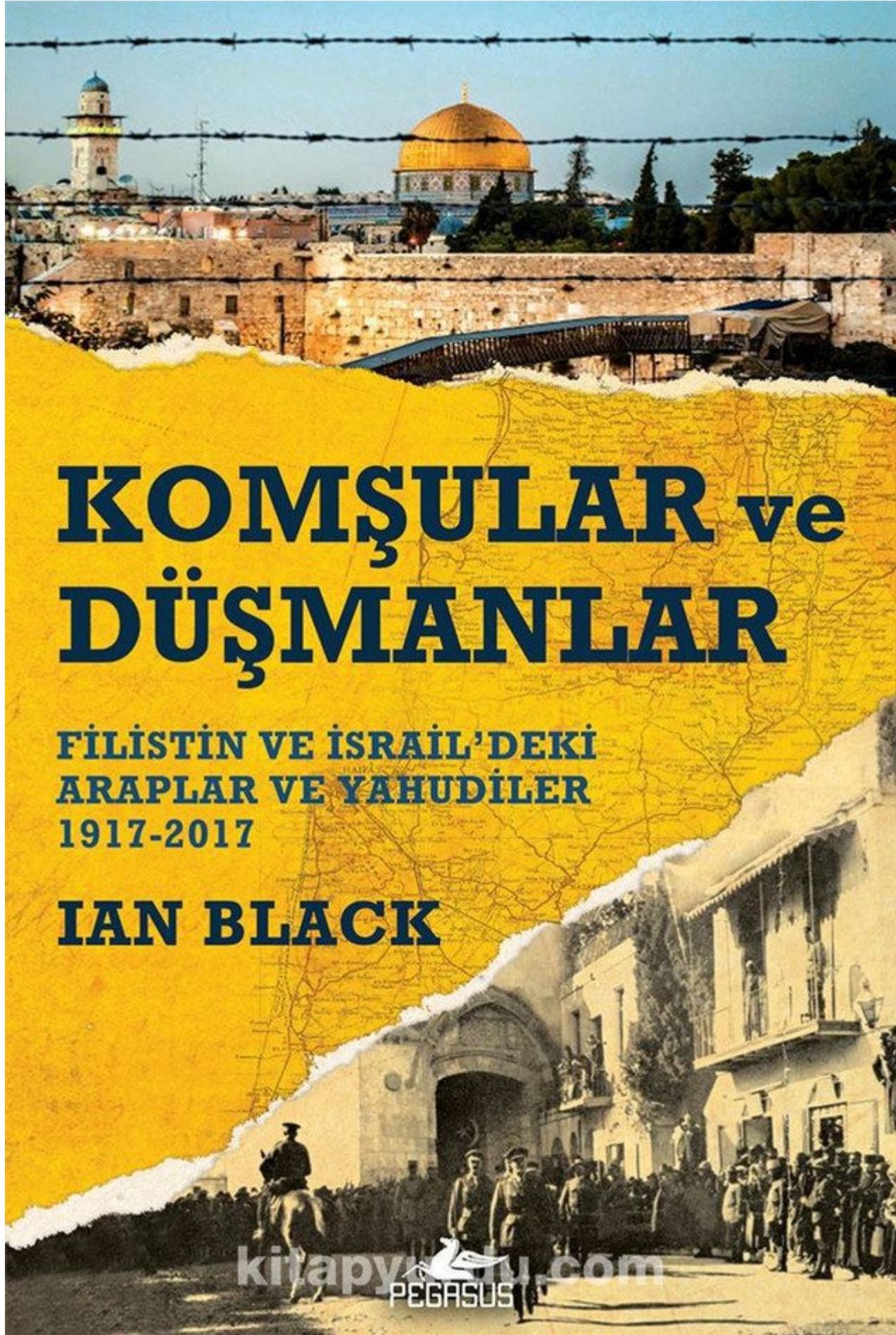
Munuň özi birnäçe liwanlynyň jenap Jorj Makmertri Godliniň şol wagtlar ýurduň paýtagty Beýruta gelendigi üçin ikirjiňlenmelerine sebäp boldy. Elbetde, ýerliksizem däldi.

Moskwadanam kontrrazwedka söweşleriniň ussady bolan Soldatow ilçi edilip ugradyldy. Munuň özi kiçijik ýurt üçiň eýgiliğin alamaty däldi.

Arap tanyşlarymyň biriniň maňa ýurdumyzda bir uruş gutarsa, ýene biriniň başlaýanyny aýdandygy ýadyma düşýär. Hatda indiki uruслara garaşmazdan uruşlar çykýar. Elbetde, Waşingtonyň ýa Moskwanyň hökman biri şol uruşlaryň gyrasynda bar.

Şindi wýetnam we liwan uruşlary döwründe içerkى meseleleri bilen gümra bolup, ümsüm gezen Eýrandyr Türkiye ýaly imperial uruş meýilleriniň äşgär bolmadyk bir topar sebit ýurtlary-da olara goşulýar.

Sebitdäki ähli uruşlarda iki ýurt (Eýran we Türkiye) bar. Türkiye birnäçe ugurda parahatçylykly syýasat ýöredýänem bolsa, Eýran hemme ýerde aç-açan we gyýtaklaýyn ýagdaýda uruşmaga meýilli.

Hatda Eýranyň görnetin we gyýtaklaýyn uruslary XX asyrda

Moskwadyr Waſingtonyň başlan ýa-da meçew beren uruſlaryndan bireýyäm geçip gitdi.

Uruſ ýa-da hytaý-hindi uruſlary soñlananam bolsa, liwan urşy öz içinde dowam etdi. Hytaý we Sowet Soýuzy başga bir çaknyşya itermegi başarmady.

Uruſyň bolan ýeri häzir ösüş ýoluna düşüp, parahatçylykda ýaşaýar. Emma Wýetnamda üstün çykan Sowet Soýuzy indi o taýda däl. Wýetnamyň täsirinden yzyna garaman gaçýan Hytaýy hem indi o taýda däl.

Russiýa ýarysy öňki Ukrainada bolan goňşy ýurtlarda uruſa girdi, Waſingtonyň bolsa bar salybılıyän howpy ykdysady sanksiýa bermek. Ýagny, Kubadaky raketa konfliktinden Yraga, hatda Tährana çenli ulanýan ýaragy.

Şu gezek aç-açan söweş depregini kakan Putin boldy. Şek-şübhesiz, näme etjegini bilmän galanam ABŞ. Çeçenistanda (iki gezek), Kawkazda ýa-da Ukrainada (iki gezek), Abhaziýada, Gürjüstanda ýa-da Günorta Osetiýada bir front kiparlap-kiparlamanka, ýene biri ot alyp tutaşýar.

Putin häzir Ukrainada bolşy ýaly, şu ýurtlardaky gozgalaňçylaryň özleriniň uruş turzaryna bil baglaýar.

Bir iňlis akyldarynyň aýdyşy ýaly:

«Uruſlar birnäçe sebäpleriň netijesinde orta çykýar, ýöne munuň esasy sebäpleriniň biri-de – urşy halaýanlaryň barlygydyr».

Semir ATAULLAH,

Liwanly žurnalist.

30.01.2022 ý. Publisistika